

Naročnina listu: Celo leto 60 din., pol leta 30 din., četrt leta 16 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 120 din. Inserati ali oznanila se plačunajo po dogovoru; pri večkratnem tiskarstvu primeren popust. Upravištvu pošljemo naročnino, inserate in reklamacije. Telefon interurban št. 113.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravištvio je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so poštnine prosta. Telefon interurban št. 113.

18. števil.

Maribor, dne 14. februarja 1923.

Letnik XV.

Protest SLS proti divjaškemu napadu demokratske Orjune.

Kakor v drugih mestih, se je tudi v Mariboru osnovala «Orjuna» in to takorekoč pod vladno patronanco. Iz njenega dosedanjega delovanja se vidi, da hoče s terorizmom preprečiti mirni gospodarski in politični razvoj v državi in to na korist ene politične stranke. Ker ljudje, ki jim je za red v državi in za njen blagor, s studom in ogorčenjem odklanjajo sodelovanje pri taki teroristični organizaciji, zbira Orjuna okrog sebe elemente najdvomljivejše preteklosti ter jih pošilja v boj za dosego svojih terorističnih namenov. Odkar se je osnovala Orjuna, se vrše v javnih lokalnih napadi na goste, ki pristašem Orjune niso po volji. Svoje zagovornike najde Orjuna v demokratskih listih, kakor v Mariboru «Tabor» in v Ljubljani «Jutro».

Ti listi so večkrat hujskali proti Cirilovi tiskarni, ker se v njej tiskata lista «Slovenski Gospodar» in pa «Straža», ki zastopata načela Slovenske ljudske stranke. To hujskanje je obrodilo zaželjeni uspeh.

V noči od 10. na 11. februarja 1923 je vdrla dobro organizirana družba v tiskarno sv. Cirila, postavila straže na dvorišču tiskarne, obkolila hišnika in mu z revolverji grozila s smrtjo, ako bi klical na pomoč, med tem, ko so drugi vdrli v spodnjo dvorano tiskarne in tam s težkim kladivom razbili tiskalne stroje. Po končanem delu so odprli zadnja vrata, ki peljejo v Vojašniško ulico ter izginili v noč.

Iz celega načina postopanja se vidi, da je bil napad dobro pripravljen in organiziran. Policija je do sedaj zaprla radi napada na Cirilovo tiskarno tri udeležence, ki so vsi organizirani pri Orjuni, to je: Kinkela, stavec pri Mariborski tiskarni; carinski posrednik Bole in neki Štoka. Značilno je, da so ravno isti večer priredili Sokoli v Narodnem domu svojo maškerado in da se je te maškerade udeležil tudi predsednik Orjune Radivoj Rehar, ki je glavni urednik «Tabora», in pa imenovani Štoka. Značilno je tudi, da je bil udeležen pri napadu stavec Mariborske tiskarne Kinkela.

S tem činom je znatno oškodovana tiskarna sv. Cirila, ki je najstarejša tiskarsko podjetje na Spodnje-Štajerskem, kjer izhaja že nad 57 let «Slovenski Gospodar» in nad 15 let «Straža», ki sta tudi v najhujših časih bodrila slovensko ljudstvo in ga vodila k narodni zavesti in do gospodarske in kulturne samostojnosti. Ravno ta dva lista sta začela v najkritičnejšem času razširjati idejo o ujedinjenju Jugoslovancev. Zato je bila do ujedinjenja Cirilova tiskarna predmet raznih napadov od strani Nemcev; vendar so se ti napadi omejevali na pobijanje šip izložbenih okenj ali na zamazanje in poškodovanje napisne deske. Pri nobenem takem napadu se pa še ni zgodilo, da bi bili udrti napadalci v notranje prostore, kakor se je to zgodilo sedaj v petem letu ujedinjenja od strani od vlade dovoljene in favorizirane Orjune.

V vodstvu Orjune so tudi državni uradniki, med njimi dr. Cafazura pri kemični preskuševalnici, in dr. Stefančič, uradnik pri agrarnem uradu kot predsednik akcijskega odbora, dr. Janez Volčič, finančni tajnik in

celo policijski uradnik dr. Sternad. Predsednik Orjune je pa Radivoj Rehar, glavni urednik «Tabora». Ta Orjuna objavlja sedaj v «Taboru» proteste proti policiji, katera hoče krivce dognati in policijski uradnik dr. Sternad pošilja v svet kot odbornik Orjune proteste proti policiji, na drugi strani pa vrši službo kot policijski uradnik in se aktivno sodeluje v iskanju storilcev.

Tudi se splošno trdi, da je velik del moštva mariborske varnostne straže organiziran pri Orjuni in da se mariborska varnostna straža jako aktivno udeležuje dnevnih politike.

Že leta 1920 smo doživeli v Mariboru organiziran napad na lastnino someščanov ob pasivni asistenci mariborske varnostne straže, Kot stranka, ki hoče in zagovarja javni mir in pravni red v državi, pa naj se krši proti katerikoli sodržavljanom, smo že takrat protestirali proti takemu početju; vendar je pa bila razlika med napadom leta 1920 in med sedanjim napadom bistvena. Leta 1920 je napade izvršila spontano razburjena ljudska množica, dočim se gre tu za dobro pripravljen in organiziran napad organizirane bande, ki uživa simpatije in podporo državnih oblasti in ki vrši svoje napade v smislu pravil, ki jih je celo odobrila državna oblast.

Najprimitivnejša in najnujnejša naloga vsake države je ta, da vzdržuje javni red in mir in da štiti osebo no svobodo in zasebno lastnino svojih prebivalcev proti napadom od katerekoli strani.

Kot najmočnejša stranka v Sloveniji, za katero stoji velika večina vsega slovenskega ljudstva,

zahtevamo:

1. Da se preiskava proti napadalcem tiskarne sv. Cirila izvrši z vso energijo in da se krivci kaznujejo z vso strogostjo zakona.

2. Da se Orjuna, ki svoj program udelevuje s kršenjem javnega miru in pravnega reda v državi in s tem izpodkopava vsako avtoriteto državne oblasti, z vsemi sredstvi zatire in vsak enak pojav, ki ga zasleduje Orjuna, že v kali zaduši.

3. Da se varnostna služba v mestu Maribor odvzame dosednji varnostni straži, koje uradniki in moštvo deloma pripada Orjuni in katera se tudi sicer politično udelevuje na način, da ne nudi prebivalstva mesta Maribor potrebnega zaupanja do organov, ki bi naj vršili najvažnejšo nalogo države, t. j. vzdrževanje miru in javnega reda in zaščito osebnih svobode in privatne lastnine.

4. Varnostno službo mesta Maribor naj prevzame orožništvo, kateremu je vsled njegove vojaške discipline zabranjeno aktivno se udeleževati pri eni ali drugi politični stranki, ali pa biti član kake politične organizacije.

V Mariboru, dne 13. februarja 1923.

Ta protest se je poslal pokrajinski upravi v Ljubljano ter ministrskemu svetu in ministrstvu za notranje zadeve v Beogradu.

Politični položaj.

Protičeva akcija izborna uspeva med prečanskimi radikali. V Rumi je imel Protič v nedeljo svoj shod, kjer so tisočeri zborovalci burno odobrvali njegov pokret. Določeni so bili tudi kandidati neodvisne radikalne stranke za Srem.

Hrvatska zajednica je imela v Zagrebu sejo osrednjega odbora, na kateri so razpravljali o stališču, ki naj ga zavzame Hrvatska Zajednica glede na bližnje volitve. Na seji se je ugotovilo, da pogajanja s Hrvatsko republikansko seljačko stranko (Radičevci) niso uspela. Sklenjeno je bilo, da Hrvatska Zajednica v Banovini nikjer ne postavi svojih kandidatnih list. Svojim pristajšem pa priporoča, naj glasujejo za Hrvatsko republikansko seljačko stranko.

Zemljoradniška stranka je pridobila sedaj dr. Smodlako, ki je skušal najprej samostojno nastopiti pri volitvah na podlagi nekakega čistega nacionizma, a je še pravočasno uvidel, da to ne bo šlo, ter si je zato pri zemljoradnikih poiskal kandidature. Sprejeli so ga za okrajnega kandidata v Splitu.

Kandidati Bunjevcev. Bunjevsko-šokavska stranka je dosedaj postavila v Vojvodini sledeče kandidate: V Somboru je nosilec liste dosedanjí poslanec Ivo Evtovič. Okrajni kandidati za somborsko volilno okrožje pa so: za somborski okraj advokat dr. Toma Raič, za oba baranjska okraja pa Anton Bošnjak, za opatijski okraj J. Palič. V Subotici je nosilec liste dosedanjí poslanec Blaško Rajič, kandidat za oba subotička okraja pa dosedanjí poslanec dr. Sudarevič. Za druge okraje bo postavila bunjevsko šokavska stranka kandidate te dni. Dosedaj so bili vsi poslanci Bunjevcev v našem Jugoslovanskem klubu, kjer bodo ostali tudi v bodoče.

Po svetu.

Sovraštvo v Poruhrju je vedno večje. Sedaj je celo Zveza nemških gostilničarjev in trgovcev sklenila, da ne bo nobenih živil in pijač prodajala francoskim četam. Sicer pa je že po celi Nemčiji sedaj tako, da so na vseh javnih lokalih in trgovinah napisi, ki pravijo z velikimi črkami, da se Francozom in Belgijcem ne streže ter celo vstop ne dovoljuje. — V Poruhrju je poslal francoski general Fournier essenskemu županu pismo, v katerem pravi, da si bodo francoske čete v gostilnah in trgovinah same postregle, če tudi v škodo prebivalstva. To se pravi, da bodo jemale s silo. — Nadaljujejo se aretacije in nad nekaterimi mesti je proglašeno obsedno stanje, produkcija pa silno pada in njen zastoj bo strašnega pomena za celo evropsko gospodarstvo.

Nemčija ne bo sprejeta v društvo narodov. Na vprašanje, ali bo Francija dovolila, da bo tudi Nemčija sprejeta v Društvo narodov je Poincaré izjavil, da proti sprejemu Avstrije, Madžarske in Bolgarije ni bilo pomislekov, ker so te države lojalno izpolnile svoje obveznosti, pač pa obstoje resni pomisleki proti sprejemu Nemčije v Društvo narodov, ker se Nemčija brani izpolniti to, kar je podpisala. Ako bi pa Nemčija dano besedo držala, bi bila Francija srečna, tozadevna nemška prizadevanja podpirati. Ne pride daleč Društvo narodov, če bo pri njem imel Poincaré glavno in odločilno besedo.

Krščanski socialc Marc Sangnier, član francoske poslanske zbornice se izjavlja zoper zasedbo Poruhrja, ker jo, neozirajoč se na gospodarsko plat tega vprašanja, smatra za psihološko predpripravo za novo vojsko. Francosko ljudstvo pa, ki ima pravico do reparacij, vojske noče in hoče druge sporazumne poti za rešitev tega vpra-

šanja. Marc Sangnier trdi, da se Francija ne sme soditi niti po časniki, niti po svojem parlamentu.

Zaprta vseučilišča v Bukarešti. Rumunska vlada je sklenila vseučilišča za nekaj časa zapreti in je izjavila, da ne bo prej preklicala svojega sklepa, dokler ne bodo končane protizidovske demonstracije, ki ugledu Rumunije silno škodujejo. Krivdo obrača ministrstvo na vseučiliške oblasti, ki niso znale vzdržati reda.

Ženska volilna pravica v Franciji. Odsek poslanske zbornice za splošno volilno pravico je sprejel poročilo o ženski volilni pravici z 12 glasovi proti 8, ter je na-to prešel k glasovanju o izpremembi volilnega zakona v tem smislu, da se ženskam s 25 letom starosti podeli aktivna in pasivna volilna pravica za parlament. Ta sprememba je bila sprejeta z 8 glasovi proti 3, trije so se glasovanja vzdržali.

Demokratska Orjuna.

Cirilova tiskarna je edina v Mariboru, ki nima in nikdar ni imela pomoči nemškega kapitala, in prva v Sloveniji, ki okuša nasilje demokratske Orjune. Orjuna je demokratska in demokratsi so oni, ki si lastijo monopol nacionizma. Demokratska stranka propada in sedaj, ko se tako udelevuje po svojih barabah, ne stoji pred navadno smrtjo, temveč pred poginom. Orjunci so Pribečevičev izrodek in če danes ta veliki mojster terorizma «protestira» pri vladi radi volilnega nasilja, je to največja licemernost in prava cinčna hudobija. Na eni strani hoče on ljudem natrositi peska v oči, kakor da bi bil bogve kako svobodoumen, na drugi pa — denuncira.

Radikalna stranka z velesrbsko tendenco je naraven pojav, demokratsi so pa pravi izrodek politične korupcije. Mi razumemo politično stran samoradikalne vlade, razumemo, kako se more radikalni agitator pokrivati s trikrat obrobjeno šajkačo, da lažje deluje za svojo «partijo», to je orjent, to je bizantinizem, pa razumljivo je vse, ni pa razumljivo, kako se more demokratska stranka posluževati kriminalnih tipov, barab, pijancev in tatov. To ni več stranka, temveč «koterija», kakor bi rekli Srbi, ali zalega, kakor pravimo mi Slovenci.

Mi smo Slovenci, smo bili in ostanemo! Ker to vedno povdarjamo, pravi cunjja «Tabor», oficijelni organ orjunašev pod glavnim uredništvom orjunskega predsednika, prifrknjenega megalomana Reharja, da smo protidržavni ter anacijonalni. Mi smo nacionálni in sicer slovensko nacionálni in to smo bili tudi tedaj, ko ni bilo varno, kaj takega povdarjati! Demokratsi in zlasti še taboriti so pa uganjali poprej nacionizem samo v gostilniških ekstra-sobah, pri zastrtih oknih, zapahnenih vratih in danes se ogrevajo za fingiran Pribečevičev nacionizem.

G. Hribar se oklepa danes velesrbskih radikalov, poprej je pa kot Slovenec trpel po ječah in danes ga oblaja orjunski kužek, ki ni bil nikdar Slovenec, ki je samo za komodni, plačani nacionizem ter si za kak izgred še poprej pri kaki sokolski maškeradi korajže napije.

Orjunci so si v bistvu vsi enaki, če si ogledamo mariborske, pa lahko že sklepamo, kakšni so drugi, pa naj bi jih bilo še toliko tisoč v Jugoslaviji. Mariborske orjunce poznamo, predstavljali smo jih in bomo jih še predstavljali javnosti. Predsednik urednik Rehar hoče iz komija postati literat, prefekt gledališča, učitelj pravega časopisnega tona itd.; akcijski orjunski predsednik dr. Cafazura, sin italijanskega sodnika in italijanske matere, je pa duševno in telesno revče, ki se menda ne more drugim pridružiti kot kakemu «Kirchenräuberju» Štoku; politični odbornik uradnik dr. Stefančič se je prekrstil v «Jokej» in človek bi se zjokal nad politično klobasarijo in neumnostjo, katero je nakopičil v svoji brošuri, predno je našel ugodnejši teren za svoje politične zmognosti v Orjuni; potem dr. Janc znan razgrajac iz Prekmurja, ki je svoje klijente z eno roko vabil, z drugo pa tepel, ter moral radi tega tudi pobrati šila in kopita, dr. Šnuderl, megaloman, vreden družbe kakega Reharja, piše o umetnosti, išče po plakatih gotične črke, se pa ne zaveda, da je bila gotica tudi njemu zelo mila in da je kakor nalašč ustvarjen za plačani nacionizem, ker je za pravega pre slab, preboječ in preneroden, bivši brivec v škofijskih zavodih, sedaj knjigovodja Mariborske tiskarne Doležal je tudi vreden član te družbe in tako se je v Orjuni našlo, kar skupaj spada!

To je naravno! Skrajno predržno in cinčno je pa to, da Orjuna danes izjavlja, da nima nobenega stika ali zveze z napadom na Cirilovo tiskarno. Pri pošteni javnosti ni sicer nobenega dvoma o zvezi Orjune z napadom, pa v karakteristiko Orjune in protekcije, katero ona uživa pri policiji, ki ima tudi vnetega orjunaša dr. Sternada v svojem uradu, bodi povedano še tole: Aretirani «Kirchenräuber» Štoka je sedel najprej z dr. Cafazura v kavarni «Central» in ko ga je detektiv gnal v zapor, je potrkal na okno kavarne, dr. Cafazura je pritekel ven ter vso pot spremljal aretiranca, go-

voreč mu, naj se ne boji, da bodo tudi za njegovo hranjenje preskrbeli. Dr. Cazafura se je silno komодно z aretirancem razgovarjal in detektiv, ki je falota gnal v zapor, še potrebne asistencije ni mogel dobiti, da bi preprečila take razgovore fašistovskega šefa in njegovega izvršilnega organa. Pošteni in pravi policaji se tudi zgražajo nad toleranco, katero uživajo fašisti od strani nekaterih oblastnih organov. Za javnost je pa tudi to dovolj razumljivo, če vidi, da pelje razbojniškega zločinca en sam policijski uslužbenec, ki ne more preprečiti razgovora z orjunskim šefom, dočim bi kakega delavca gonili v klenjenega pod močno eskorto in bogvarju, da bi se mu kdo približal. Ko je ponedeljkova številka našega lista le izšla, so imeli orjunci posvetovanje in poslali so v Subotico svojim tovarišem brzojav po pomoč za nov napad. In pri vsem tem odbor orjuncje še vedno izjavlja, da z napadom ni v nobeni zvezi! Nemec bi rekel: «feig und verlogen.»

Orjunci so hoteli celo razširiti vesti ter utrditi mnenje, da so klerikalci tiskarno sami poškodovali, da imajo potem pretvezo ter povod za svoj nastop proti demokratom in proti Orjuni ter da mislijo v zvezi s komunisti in teroristi izropati mariborske trgovine ter zavaliti krivdo na Orjuno. Kaj takega si lahko zamisli in govori samo kak podlež. Mi podleže poznamo, javnosti jih bomo tudi predstavili in če oblast pri orjunskih napadih ne bo klicala orjunskih voditeljev ali odbornikov na odgovornost, potem bode javnost prave krivce poiskala ter se sama zavarovala.

Delavstvo se na odpor proti orjunskim metodam že pripravlja. «Gračički Radnik», glasilo organizacije tiskarjev Jugoslavije, piše:

«Zadnje dni so se izvršili razni napadi na tiskarne iz sovraštva do nekih listov. Mladi ljudje mislijo, da se morajo maščevati nad tiskarno, kjer se dotični list tiska. V tiskarnah pa delajo ljudje, ki nimajo z vsebino listov prav nič opraviti, to so tiskarski delavci. Neka dne so vrgli v tiskarno neznani ljudje celo bombo in samo slučaj je nanesel, da so se za pisavo lista neodgovorni ljudje-delavci rešili smrti. Zadnje dni se govori, da hočejo neki elementi razbiti tudi nekaj tiskarn v Zagrebu. Kaj bo rezultat? — Ti listi bodo izhajali dalje v kaki neporušeni tiskarni. — Te okoliščine silijo tiskarske delavce na samopomoč. Zato opozarjamo vse strankarje, naj se takega početja ne lotevajo, sicer bodo tiskarji primorani, da vsaki taki stranki, ki bi hotela rušiti tiskarne, ustavijo tisk vseh njenih listov v celi državi.» — Oglas končuje z besedami: «Tovariši, bodite pripravljeni!»

Priprav ter organizacij proti Orjuni bo vedno več in to zlasti pri nas v Sloveniji, kjer stranke nasilstva ne pomenijo sploh nič in je javnost po ogromni večini tako kulturna, da nasilja ne prenaša. Pri nas bodo tepeni tisti, ki bi se radi pretepali in pa tudi oni, ki so prebojazljivi, da bi se sami znašli nad protivniki in zato pošiljajo druge in odločnejše barabe v rop in pretep, sami pa lepo doma ostanejo ter pišejo izjave, kako nedolžni da so pri celi stvari.

Nasilje v politiki.

Obsodba «Orjuncje». Včerajšnje radikalne «Jutranje Novosti» v Ljubljani pišejo doslovno: «Tako se ne dela za kralja in za državo! Zločinski napad na Cirilovo tiskarno je ponoven dokaz tajnih ciljev gotovih mladih ljudi, ki proglašajo svoje negativno delovanje za državotvorno in narodno delo. Smo načelni nasprotniki klerikalizma, ki je že mnogo škodoval naši državi in našemu narodu, nikakor pa ne moremo odobravati brahijalnega terorizma napram političnim nasprotnikom in še manj napram tiskarskim podjetjem. Napadi, ki so se izvršili v zadnjem času z gotove strani na razne tiskarne, so plod vojne in povojne podivjanosti, ki ne more roditi trajno dobrih sadov. Prepričani smo, da obsoja vsa naša narodna javnost teroristične zločine, ki se uprizarjajo z izvestne strani v vedno večjem številu in obsegu. Komur so kralj, država in narod resnično v srcu in kdor se zaveda svojih dvizšenih dolžnosti napram domovini, se ne more spozabiti tako daleč, da bi rušili v imenu naših največjih narodnih in političnih svetinj ugled naše kraljevine na zunaj z dejanji, ki v končnih posledicah rušijo tudi našo notranjo konsolidacijo. Prepričani smo, da bo državna oblast našla prave zločince in jih eksemplarično kaznovala.»

To je poštena beseda! Radikalci so naši politični nasprotniki, a sedaj se s tako pisavo izkažejo in upamo, da se bodo še bolj, da so poštenjaki, ki ne trpijo, da bi se politično nasprotstvo posluževalo nasilja ter pouličnih elementov. Za nas ostane trdno, da je terorizem v politiki Pribečevčev izrodek in da je Orjuna demokratska.

Kje je politična svoboda, ki je vladala, ko so bili demokrati v vladi? — Tako vprašuje «Jutro» pustnega torka in to že ni pustni harlekin, temveč zločinec, ki bi danes ob svojem nasilju rad nosil nedolžno jagnečjo obleko. «Svoboda» iz policajdemokratske vladne dobe nam je dobro znana. Okrnil se je parlament, 59 komunističnih poslancev se je vrglo ven, na tisoče delavcev je pasiralo beograjsko «glavnjačo» ter druge je če, kjer se jih je pretepalo in krvave obešalo v — dimnik, naš list je bil 13krat, «Slov. Gospodar» dvakrat, zagrebški «Hrvat» 25krat, «Naša Pravda» v Sarajevu 10krat, beograjska «Republika» petkrat in celo zagrebška «Slobodna Tribuna», ki zastopa najvnetejše nacioniste, dobrovoljce in druge idealiste, enkrat zaplenjena. — To je bila «svoboda» pod demokratsko vlado in ker Pašič danes ne trpi policajdemokratov ob svoji strani, so se oni zvezali s kriminalnimi tipi ter z njimi nadlegujejo svojo svobodo ter jo razširjajo na rop in uboj.

Maškerada mariborskega Sokola. «Jutro» poroča,

da je posetil maškerado mariborskih Sokolov tudi minister dr. Kukovec in s tem posebno počastil Sokole. Da, da, samo med maškerade še spada minister na razpoloženju dr. Kukovec. Sokolska maškerada, dr. Kukovec — in sokolaši-orjunci, ki so napadli Cirilovo tiskarno, je kaj lepa zveza in družba. Gospod minister Kukovec hodi sedaj po sodnji intervenirati, da se aretirance-orjunaše izpusti. Demokratje izjavljajo, da niso v nobeni zvezi z napadom, a voditelj demokratske stranke intervenira za ropa in vloga osumljene osebe. Ker so ljudje, kot «Kirchenräuber» Štoka tudi politično policajdemokratje, se za njih osvoboditev peha sam voditelj policajdemokratov dr. Kukovec, ki seveda v izjavah noče biti v nikaki zvezi z roparskim napadom na tiskarno. Gospod minister! Vaša dejanja so povsem druga, kot vaše izjave po «Taboru» in «Jutru» in ravno javnost presoja bratsivo med orjunci-napadalci in policajdemokratsko stranko po dejanjih in vaših intervencijah za osvoboditev navadnih roparjev. Ako ste se že potegnili za aretirane orjunaše, pa bi vsaj molčali o tem, sedaj se pa še po «Jutru» hvalisate, kaj da ste storili v prilog ponočnih vlomilcev. Lepo, lepo gospod minister, po volitvah boste imeli krog sebe še samo elemente Štokovega kalibra.

Orožje, orožni listi in orjunci. Napadalci policajdemokratske Orjuncje na našo tiskarno so bili vsi oboroženi s samokresi, s katerimi so tudi grozili hišniku. Ta napad je torej pokazal, da nosijo orožje elementi, ki bi ga nikakor postavno ne smeli nositi. Policiji so znana imena vseh mariborskih orjuncjev in njena dolžnost bi bila, da tudi pregleda, ali imajo ti tujemu imetju nevarni elementi orožne liste, ki bi se jim morali odvzeti. Sploh bi se morala cela mariborska Orjuna razorožiti, ker vendar ne gre, da bi imeli pri sebi orožje in orožne liste kot radi tatvine kaznovani «Kirchenräuber» Štoka, in še drugi. Ako se odvzame orjuncem orožje, potem bodo kmalu ponižnejši in pokornejši. Temeljiti razorožitvi mariborske Orjuncje bi se ne protivil prav noben pošteno misleč Slovenec in gotovo tudi ne pokrajinski namestnik Ivan Hribar.

Da naša poštena in mirazeljna javnost ne bo pozabila! Kdo so glavni voditelji policajdemokratske Orjuncje, katere člani so uprizorili roparski napad na Cirilovo tiskarno? Odgovor: Radivoj Rehar, glavni urednik «Tabora», je predsednik mariborskih orjuncjev; nadalje dr. Avguštin Reisman, mariborski dopisnik «Jutra» in glavni sotrudnik «Tabora»; dr. Cazafura, uradnik kemične preizkuševalnice; dr. Stefančič, uradnik pri agrarnem uradu; Janez Volčič, uradnik pri finančni oblasti in Sternad, policijski uradnik. Zgoraj omenjena imena si naj vsak pošten Slovenec dobro zapomni!

Beleške.

Kako deluje takozvani državni svet. Beograjske «Novosti» prinašajo kar cel uvodnik o delu državnega sveta. Ta uvodnik pripoveduje, kako je predsednik tega sveta po vseh mukah njegovega poroda ugotovil, da ni dovolj stolov za njegove člane in da se stoje ne da delati. Več mesecev so se potem pisali ter prenašali akti o kreditih za nabavo stolov in drugih potrebščin za poslovne prostore državnega sveta, državni svetniki so nekaj časa hodili gledati, kako daleč je že stvar, potem so se pa naveličali in ko so bili enkrat stoli, ni bilo več gospodov svetnikov, ker so se naveličali. Tako se torej ni prav nič delalo in vse narodne pritožbe proti administrativni oblasti so ostale nerešene. V državni svet, to najvišjo oblast, naj bi prišli nepristranski sodniki, prišli so pa politiki, ki svoj položaj izrabljajo v politične svrhe. «Novosti» celo konstatirajo, da v naši državi ni ustanove, ki bi bila obvarovana od politične kuge.

Že davno mrtvi — predsedniki volilnih komisij. «Obzor» poroča: Med predsedniki, ki so imenovani kot voditelji za te volitve, so tudi taki, ki so že davno umrli. Predsednikom volilne komisije je n. pr. imenovan osječki advokat Franjo Verovski, ki je zatisnil v Gospodu oči že pred 20 leti, in dr. Viljem Kapel, ki je med vojno umrl kot ruski ujetnik. K imenovanju že davno mrtvih predsednikov volilnih komisij dostavlja «Obzor»: «Mi se nikakor ne smemo čuditi temu imenovanju, ker v Srbiji je že od nekdanj navada, da volijo mrtvi in zakaj bi potem mrtvim volilec ne predsežovali in jim vodili volitve že davno mrtvi in strohneli predsedniki.»

PETKRATNA KAZEN PRI DESETKU (PRENOSNINI) ODPRAVLJENA.

Jugoslov. klub je dobival številne pritožbe, da davčni uradi v Sloveniji vse one stranke, katere tekom 15 dni ne plačajo predpisanega desetka, kaznujejo s petkratnim zneskom kot globo. Ako je n. pr. bilo komu predpisane prenosnine 50.000 K, a ni mogel tekom 15 dni plačati predpisanega desetka, mu je davčni urad predpisal poleg svote 50.000 K še 250.000 K denarne globo. To se je dogajalo na podlagi čl. 10 «Taksnega zakona» iz leta 1921. Ta taksni zakon, ki je uničil ek-sistenco že stotinam družin obrtnikov in kmetovalcev v Sloveniji, sta sopedpisala ministra demokrat-«obrniki» dr. Vekoslav Kukovec in samostojnež Pucelj Ivan. (Glej «Uradni list za Slovenijo» št. 100, 1921.) Petkratno kazni predpisuje čl. 131 pravilnika le tedaj, če se pogodbeni listina predloži davčnemu uradu šele po preteku 15 dni, ko je bila sestavljena in podpisana.

Poslanci Jugoslov. kluba Žebot, dr. Hohnjec, Pušenk, Kranjc in Stanovnik so vložili proti temu skrajnemu odiranju ljudstva v Sloveniji dne 26. julija 1922 v parlamentu oster protest in v obliki interpelacije

zahtevali od finančnega ministrstva, da se taka kani-balska kazen odpravi.

Po petinpolmesečnem «odmoru» je še le Beograd rešil protest naših poslancev in sicer ugodno. Z odlokom št. 21.885 z dne 13. jan. 1923 je generalna direkcija posrednih davkov odločila: Ako prizadete osebe ne morejo v roku 15 dni plačati predpisanega desetka, se jih ne sme kaznovati z petkratno globo. Davčni uradi imajo edino pravico, da predpisano pristojbino (desetek) eksekutivnim potom izterjajo.

Beležimo ta uspeh poslancev SLS s pristavkom, da bomo v prihodnji številki našega lista priobčili podrobne slučaje, kako odušsko so postopali nekateri davčni uradi, n. pr. v Ptujcu, Konjicah, Ljutomeru itd. Prizadete opozarjamo, da, če še niso plačali predpisane petkratne kazni, jim tega sedaj ni treba več plačati. Sklicuje se naj na prej citirano rešitev generalne direktije posrednih davkov ter na odlok delegacije ministrstva financ v Ljubljani št. B II 126 — 1923 z dne 31. jan. 1923. Kdor je pa že plačal kazen, pa naj zah-teva, da se mu plačana svota vrne.

Onevne novice.

Volilni shodi dr. Hohnjeca. Nedelja, dne 18. februarja, po ranem sv. opravilu v Vitanju, po drugem v Doliču. Nedelja, 25. februarja, po rani sv. maši v Ločah, popoldne pri Sv. Jerneju. Nedelja, dne 4. marca, po prvem cerkvenem opravilu v Zrečah, popoldne v Konjicah.

Zborovanja SLS v Žičah in v Špitaliču preteklo nedeljo so prav dobro uspela. Na obeh shodih je govoril poslanec dr. Hohnjec. Tolmačil je program naše stranke in razpravjal o delovanju njenih poslancev. Orisal je navzočim volilec tudi nasprotne stranke, in sicer po njihovih obljubah in po njihovih delih. Volilci so sklenili, da bodo v celoti oddali svoje kroglice v drugo skrinjico, koje kandidatna lista nosi znamenje križa v slovenskih barvah.

Kristanova provizija. Direkcija državnih posestev je odobrila izplačilo onih 3 odstotkov provizije bivšemu upravitelju državne posesti v Belju Antonu Kristanu in sicer od dosedaj ugotovljenega dobička 3 milijone 90.000 D. Ostanek provizije bo prejel Kristan, kakor hitro bodo znani še ostali čisti dohodki posesti.

Iz seje Kmetijske družbe. Podkovska šola. Edina podkovska šola, katero imamo v Sloveniji, je v Ljubljani na Poljanah. (Poljanska cesta 59). Kovaški pomočniki, ki hočejo dobiti spričevalo, se gredo tja učiti podkovstva. Ob enem se tudi učijo najvažnejše iz živilozdravništva. Ker je konjereja v Sloveniji lepo razvita, je taka šola za naše kovače krvava potreba. V vsaki vasi blagoslovljajo kmetje kovača, ki zna konja pravilno podkovati, kajti konj stane danes premoženje. Prostore za podkovsko šolo in za živilozdravnico na Poljanah, je dala v najem kmetijska družba za Slovenijo za izredno nizko najemnino 2400 kron na leto, razun 11 odstotne doklade za gostaščino, vodarino in kanalske pristojbine. V tem znesku pa je bilo zapopadeno tudi lepo stanovanje voditelja podkovske šole. Kdor količjak pozna mestne cene, saj se že za najslabšo sobo plača po 6000 kron na leto — mora pripoznati, da je Kmetijska družba skoraj zastoj dala na razpolago svoje prostore v obče koristne namene.

Ko pa je letos hotela povišati stanarino na 8000 D, je pokrajinska uprava oddelka za kmetijstvo rekla, da mora šolo ukiniti, ker ne dobi iz Beograda nobenih prispevkov. Kmetijska družba za Slovenijo pa tudi ni dolžna, da bi dajala erarju kraljevine SHS brezplačno na razpolago svoje prostore, ako se ponuja za iste prostore do 80.000 dinarjev letno od privatne strani. Odbornik Brenčič je vprašal, koliko kovaških pomočnikov dela vsaki dan? Reklo se mu je — 12. Naši odborniki so začudeno vprašali: Ali teh 12 kovačev ne zasluži letne najemnine? Odbornik Košar je povdarjal, da bi se pri tem številu delavcev morala šola vendar sama vzdrževati. Nato se je odgovorilo, da mora podkovska šola ves zaslužek odrajati v Beograd, in da ne sme obdržati niti pare. Podpor pa ni. Ravnatelj vinarske šole gospod Skalickij je omenil, da je prodal za 30.000 dinarjev vina, pa je moral vse poslati v Beograd. Iz Beograda pa ne pride nič več nazaj. Beračiti se mora za vsak vinar, za vsaki čep, za vsako pilko. Zato je naš odbornik Zupanič odločno žigosal tako postopanje rekoč: našim šolam se ne pusti niti domačega denarja, dočim se ima za razne elite plese, bankete in druge prireditve dovolj državnega denarja na razpolago. Tudi samostojni so temu pritrili. Kakor izgleda, se tudi njim že odpirajo oči.

Pirc, samostojni predsednik Kmetijske družbe za Slovenijo se je začel slabo razvijati v drugem letu svojega predsedništva. Prišle so take reči na dan, da jih človek skoraj ne more razumeti. Lastni tajnik mu je predbacival pri zadnji seji, da je zaslužil pri zadnji seji, da je zaslužil pri galici — milijon kron. Pirc tega ni tajil. Ker so ga volili samostojneži, so odborniki SKS na ta razkritja molčali.

Kako je Pirc kšeftaril, pod okriljem Kmetijske družbe. Lansko spomlad je glavni odbor na predlog odbornika Brenčiča sklenil naročiti 40 vagonov galice za svoje ude. K tej kupčiji pa je tudi samostojni Pirc pristavil svoj lonček, ter naročil zase 10 vagonov, torej skupno 50 vagonov. Iz knjig Kmetijske družbe se razvidi, da je dal Pirc pod imenom Kmetijske družbe in za njen denar, nakupovati zase angleške funte, za izplačilo naročenih 10 vagonov galice. To nakupovanje se je vršilo od meseca julija do decembra in ob koncu leta 1922 je bil Pirc Kmetijski družbi dolžan okrog 4 milijone kron — natančno 983.584 D 78 p. Gospod Pirc je torej izbral družbeni kredit za svoje lastne špekulacije. A to še ni dovolj. Družba ni izposlovala gospodu Pircu samo devize, ampak tudi — carine prosti uvoz te

Pirčeve galice, Lepšega kšefta si pač ne moremo misliti. Zato si je Pirc pri tej galici tudi zaslužil en ubogi milijoneček. Ker je tudi leta 1921 na enak način dobil od «Handelsgesellschaft» v Graz-u 10 vagonov galice, pri kateri je zaslužil približno isto vsoto, bo že nekako izhajal do prihodnje galice. Kdor zna, pa zna.

Madžari v Sarajevu. Sarajevska policija je ugotovila, da živi v Sarajevu stalno nameščenih 122 madžarskih podanikov, ki so vsi nastavljeni kot državni uradniki. Govori se, da bo vlada te uradnike odstavila, ter namestila Jugoslovane na njih mesta.

Razbojniki kot orožniki oropali župnika. Iz Novske javljajo žalosten primer nesigurnosti javne varnosti, ki se je pripetil te dni v župnišču župnika v Raiču. — Dva razbojnika, oblečena v žandarsko uniformo in trije kot seljaki so proti večeru vdrli v župnišče, vklenili v verige župnikovega slugo in župnika samega, župnikovim sestram pa so zagrozili s smrtjo, ako bi se le ganili. Eden od orožnikov razbojnikov je stražil zvezana, drugi pa se je lotil hišne preiskave in iskal denar, ki je bil nabran za dva nova zvona, a ga je k sreči župnik en dan poprej odposlal livarni v Zagreb. Ker ni bilo denarja, pa so razbojniki župnika oropali vseh premičnin po sobah in niti čevljev na nogah mu niso pustili. Ko so opravili svoj razbojniški posel, so mirno izginili v noč in pravi žandarji v bližini župnišča niso pri napadu nič slišali, akoravno so bili doma.

Uboj v Zagrebu. Dne 12. t. m. je ustrelil invalid Mato Tkalič-Vuković, rodom iz Celja v Zagrebu v vladni palači invalidskega referenta Ivana Cvitaša. — Pred dvema dnevoma je ustrelil Tkalič v Koprivnici svojo ljubico Magdaleno Truheljko in njenega 12 letnega sinčka Franca. Tkalič je skoz in skoz tuberkulozen, slab, ter že itak z eno nogo v grobu. Ubijalec Tkalič je izpovedal na policiji, da je ustrelil referenta radi tega, ker mu je ta odbil več prošenj. Ljubico pa je ustrelil Tkalič radi tega, ker mu je po njegovi izpovedi grenila življenje pri vsakem koraku.

Iz Celja.

Celjska posojilnica «Narodni dom» — postala banka. Iz Celja nam poročajo: Kakor posnamemo iz «Nove Dobe» se je posojilnica v Celju v Narodnem domu prelevila v banko. Kot prijatelji združništva ne moremo odobravati tega koraka, če tudi nam ta zavod ne stoji blizu. Odgovoriti moramo na trditev, da je ta sprememba samo formalnega značaja, ker to ne odgovarja resnici. Do sedaj je jamčilo za varnost hranilnih vlog poleg rezerve gotovo 1500 združnikov, mogoče se več kmečkih in mestnih posestnikov s svojim premoženjem, ki ga smemo danes mirno računati nad 500 milijonov kron. Vso to ogromno jamstvo je posojilnica zavrgla in ga nadomestila s 10 milijoni delniške glavnice. To je pač velikanska bistvena razlika in ne samo formalnost. To spremembo moramo obžalovati, ker gotovo stvarno ni neohodno potrebna. Saj so velike zadruge, kakor Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru, Ljudska posojilnica v Celju, posojilnica v Ljubljani, Kmetiska posojilnica v Ljubljani in druge, ki ne mislijo na tako spremembo. To so naše združne trdnjave, nekaj protiutež proti uspešni bančni poplavi. Posojilnica v Celju pa je klonila glavo kot zadruha in je šla med banke. To ni prav in mogoče bode posojilnica v Celju ta korak še obžalovala, ker naše kmečko ljudstvo ne mara bank., kar je popolnoma pravilno.

Krščansko socijalna zveza za gornjegrajski okraj priredi koncem tega meseca pod vodstvom svojega predsednika Alfonza Požar, župnika na Rečici ob Savinji, podučne tečaje v sledečih krajih: Dne 19. t. m. v Rečici ob Savinji, za Mozirje, Rečico, Nazarje, Smartno ob Dreti in Šmihel. — Dne 23. t. m. v Gornjem gradu za Gornji grad, Novoštitvo in Bočno. — Dne 26. t. m. v Lučah za Luče in Solčavo. — Dne 27. t. m. na Ljubnem za Ljubno in Sv. Frančišek Ksav.. Začetek povsod ob 9. uri zjutraj. Predavalci bodo č. č. gg.: P. Odilo iz Nazarij: O političnih strankah v Sloveniji s posebnim ozirom na bodoče volitve. Avšič Martin, kaplan, Mozirje: O narodno-gospodarskih temeljih države SHS. Grobler Ignac, kaplan, Solčava: O združništvu in Požar Alfonz, Rečica, kratko predavanje: O razmerju kmečkega ljudstva do katoliške Cerkve. K temu tečaju, ki je obvezen za naša društva, so pa tudi vsi drugi naši somišljeniki prijazno vabljeni.

Iz Ptuja.

Gospod šolski nadzornik Flere se rad obdaja s sijajem neprekosljivega pedagoga, a dejanja govore drugače. Že lansko leto je nastavl v dvorazrednici v Slov. goricah učiteljico, ki jo je moral uradnim potom premestiti, ker je postala nezakonska mati; premestil je pa ni v neznan kraj, ampak nazaj v isto šolo, kjer je službovala pred 2 letoma in ki je samo nakaj ur oddaljena od njenega službenega mesta. Že pet mesecev tam ni učiteljice; zdaj je zimski čas, ko bi kmetiski otroci lahko obiskovali šolo, pa je ne morejo, ker gospod nadzornik ne skrbi za učno moč. Gospodična je sicer dobila dekret, da mora po končanem poročniškem dopustu nastopiti novo mesto, pa ni šla tje, ampak je, da se očitno ponorčuje z gospodom nadzornikom, prosila za podaljšanje dopusta prav tri dni pred koncem prvega dopusta. Podaljšanja seveda ni dosegla, temveč se ji je zopet ukazalo, da mora nastopiti svoje novo mesto. Gospodična se pa zopet ni odzvala dekretu, ampak je kljubovala dalje. Nazadnje se je moral udati gospod Flere in je gospodičini udano odkazal drugo mesto. Bo-li to mesto nastopila ali ne, še tudi do danes ni gotovo. Res vzorna disciplina je to, kaj ne? In ugled gosp. Flere kaznovati stariše radi šolskih zamud dece, ko pa ničla. Padla ženska se mu smeje v obraz in on nima to-

liko moči, da bi jo ukrotil. In to naj bo višja šolska oblast, ki jo naj spoštuje in sluša celi okraj? Kako more gospod Flere kaznovati stariše radi šolskih zamud dece, ki pa si ne upa kaznovati podložne učne osebe, ki se je celo z očitno prisego zavezala, da bo spoštovala postavno višjo oblast in ji bo pokorna? Mesto, da bi uvedel zoper njo disciplinarno preiskavo, odkaže ji še boljše mesto. Potem pa naj svet občuduje vzorno disciplino in pričakuje dobrih vzgojnih uspehov. Kjer ni Boga, tam tudi ni pokorščine in ne avtoritete; tam je brezobzirna avtonomija, ki jo demokrat gosp. Flere sovraži iz dna svoje demokratske duše.

Iz Maribora.

POZIV NA POŠTENO MARIBORSKO OBČINSTVO.

Napad demokratske «Orjune» na Cirilovo tiskarno, ogrožena zasebna lastnina ter splošna javna nesigurnost v Mariboru je privedla ogromni del mariborske javnosti do zaključka, da je potrebno osnovati «Ljudsko Stražo».

Orjunci uničujejo osebno imovino in podjetja, kjer je zaposlenih veliko število delavcev. Z demoliranjem strojev in drugih naprav jemljejo delavcem in njih družinam sigurnost zasluska in kruha. Brezvestni člani demokratske «Orjune» so hoteli tik pred volitvami uničiti naše tiskarniško podjetje, da naše časopisje ne bi moglo razkrivati lumparij demokratske stranke. «Orjuna» grozi z osebnimi napadi, z revolverji, s pobijanjem šip vsem onim, ki ne marajo trobiti v demokratski rog. Po Mariboru pa je poleg vsega tega javna varnost padla pod ničlo. Dan za dnevom so mirni ljudje napadeni na ulici, pobiti na tla; vršijo se ropi in tatvine v najbolj obljudenih ulicah. Državna varnostna straža, dasiravno šteje okoli 300 mož, ne štiti dovolj ne zasebne lastnine, ne oseb, ki ne pripadajo orjunskim krogom. Vlada še dosedaj ni prav ničesar resnega storila, da zagotovi javno in zasebno varnost v Mariboru in da prepreči orjunaška divjaštva. Te dni so se zbrali v Mariboru na posvet zastopniki vseh stanov in raznih političnih struj iz mesta in okolice, da si ljudstvo samo napravi red in mir ter obračuna z orjunci in drugimi, ki so zanesli v naš Maribor te žalostne razmere. V imenu pripravljalnega odbora prosim in vabim vse resne in poštenočuteče Mariborčane in okoličane, da se takoj, ko čitajo ta poziv, javijo svoj pristop na moj naslov: «F. Ž., narodni poslanec, Maribor».

Pravila organizacije so že sestavljena in jih bomo po ustanovnem zboru takoj predložili vladi v potrjenje. Organizacijski statut «Ljudske Straže» določa, da stopi naša organizacija takoj v življenje.

V Mariboru, dne 14. febr. 1923.

Za pripravljalni odbor «LJUDSKE STRAŽE»:
FRANJO ŽEBOT, narodni poslanec.

K izjavam orjuncem in drugih v «Taboru». V Mariboru je bilo zadnje čase več vlovov in vendar nismo čitali, da bi prebivalci tistih ulic smatrali za svojo dolžnost in potrebo opravičevati se radi teh ropov. Dovoljujemo si skromno vprašanje, ali imate gospodje za bodočnost še veliko izjav pripravljenih?

VOLILNI SHOD

somišljenikov Slovenske ljudske stranke v Mariboru
se vrši

v sredo, dne 21. februarja 1923 ob pol osmi uri zvečer
v Gambrinovi dvorani.

DNEVNI RED:

Volitve ter položaj v Mariboru s posebnim ozirom na divjanje Orjune. Somišljeniki, pridite vsi! Organizacije po vseh ulicah, zaupniki po vseh okrajih mesta storite svojo dolžnost, da pridejo vsi somišljeniki na shod!

RAZPIS NAGRADE.

V noči od sobote na nedeljo so vdrli gotovi temni elementi na roparski način v Cirilovo tiskarno ter tam razbili 4 stroje, da bi onemogočili za časa volitev izhajanje «Straže» in «Slov. Gospodarja». To hajduštvo odločno obsoja vsa poštena javnost. Da se omogoči izsleditev teh roparskih elementov ter zatiranje za bodočnost slično hajduštvu, razpisuje s tem vodstvo Cirilove tiskarne po 1000 dinarjev nagrade na vsakega udeležene razbijalca in pomagača, kakor na duševne povzročitelje tega hudodelstva, ki se jih naznani Cirilovi tiskarni oziroma policijskemu komisariatu obenem s potrebnimi dokazi. — Vodstvo Cirilove tiskarne.

Cirilovi tiskarni prihajajo od raznih strani vesti, da Orjuna organizira nov napad na tiskarno. Da se tiskarno zavaruje proti sličnim napadom in obrani svoje imetje pred roparskim upostojenjem, je oborožila svoje uslužbence, ki imajo strogo povelje za vsako ceno preprečiti roparske napade. Ako bi pri tem prišlo do krvoprelitja, nosijo odgovornost za to napadalci,

kakor tudi državna oblast in njeni organi, ki še dozdej žal niso pokazali, da imajo dobro voljo in moč, štiti državljan in njih imetje zoper organizirane tolpe. Če nas ne brani državna oblast, se moramo braniti sami. Pričakujemo pa, da bo gospod policijski nadsvetnik dr. Krševan storil vse potrebne korake, da se v korenini zatire orjunske razbijanje in s tem ohrani ugled naše države na zunaj.

Opomba k izjavi ravnateljstva Mariborske tiskarne. V «Taboru» od dne 13. t. m. je podalo ravnateljstvo Mariborske tiskarne svojo izjavo, da ni tiskarna v nikaki zvezi z napadom na Cirilovo tiskarno. K tej izjavi sledeče pripombe: Konstatiramo, da je imelo vse dosedanje policajdemokratsko nasilje, ki smo ga doživeli v jugoslovanskem Mariboru, svoj izvor iz Mariborske tiskarne. Ravnateljstvu kličemo v spomin pobijanje šip in izločbo po Mariboru l. 1920. Mariborska tiskarna ima uslužbenca, ki so organizirani v Orjuni, ki je napadala našo tiskarno in član mariborske Orjune g. Kinkela, ki je stavec v Mariborski tiskarni, je zaprt radi napada. Ravnateljstvu Mariborske tiskarne priporočamo, naj natančneje pregleda svoje nastavlence in našlo bo med onimi tudi take, ki že davno več ne spadajo v resno podjetje. Ako bo Mariborska tiskarna enkrat pošteno pometla z vsemi temnimi elementi, potem ne bo treba pošiljati v liste izjav. S temi besedami nočemo napadati tiskarne in podjetja kot takega, ampak smo ravnateljstvo opozorili le na nekatera žalostna dejstva, po katerih presoja potem tiskarno navadno javnost. Ravnateljstvo Mariborske tiskarne naj stori svojo dolžnost, pa ne bo treba nikomur groziti s sodnijskim zasledovanjem.

K izjavi orjunca na razpoloženju dr. Sternada. V «Taboru» je podal policijski uradnik dr. Sternad izjavo, da je izstopil iz Orjune pod pritiskom razmer. Vsakdo se je smejal tej izjavi, ki je zagledala javnost pod pritiskom razmer. Dr. Sternad je izstopil iz družbe roparskih napadalcev prisiljeno, ker je pač policijski uradnik, a v srcu pa je še vedno orjunc in bo kot tak tudi vestno informiral Orjuno o vseh tajnih ukrepih policije proti organizaciji. Gospodu policijskemu predstojniku bi priporočali, naj bi svoje uradnike poučil, da izjava, kot je na primer dr. Sternadova bolj izjava, kot pa prepričanje javnosti, da je policijski uradnik obrnil hrbet družbi navadnih ponočnih roparjev. Žalostno za mariborske varnostne razmere, ako višji policijski uradnik zapuša organizacijo, ki si je stavila kot cilj uničevati na roparski način tujo lastnino, zapuša samo formalno pod pritiskom razmer, a v srcu, po prepričanju in na tihem pa še ostane vedno orjunc. Tak je torej višji policijski uradnik, kaj pa naj potem pričakujemo od navadnih stražarjev.

Železniški revident na mariborskem glavnem kolodvoru g. Cesarec, ki je glede politike narodni socialist, glede mišljenja o uničenju tuje lastnine pa orjunc, je izrekel glede roparskega napada orjuncem na našo tiskarno sledeče: «Prav so storili, saj ima papež dovolj denarja, jim bo že kupil druge stroje.» G. Cesarec, to Vašo izjavo si bomo dobro zapomnili in mislimo, da tudi ne dela časti narodno-socijalni stranki, kjer ste Vi kot orjunc politično udeleženi.

Mariborski Orjunci brzojavili po pomoč v Subotico. Orjunaši imajo svoje pristaše tudi med poštnimi uslužbenci na glavni pošti v Mariboru. Ti poštni orjunci so brž po prečitjanju pondeljkove «Straže» brzojavili v Subotico po pomoč. Je znano, da se je po Vojvodini in osobito še po Subotici najbolj razpasla Pribičevićeva avantgarda «Orjuna», ki razbija tiskarne in pretepava ljudi, ki so poštenci in ne tulijo v policajdemokratski rog. Mariborski orjunci so si torej naročili pomoč od subotičkih, ki so že bolj izurjeni glede vlovov in roparskih napadov na tujo lastnino. Za brzojav poštnih orjuncem se zelo zanima policija. Poštnim uslužbencem se že itak godi skrajno slabo in sedaj bi jih pa še radi policajdemokratje diskreditirali pri javnosti. Poštnim uslužbencem bi svetovali, naj dobro pregledajo svoje vrste in nam javijo, kdo je vse pri Orjuni.

Kako daleč smo že. Na mariborski trgovski šoli je nastavljen kot učitelj neki Jurdana, ki je seveda tudi organiziran orjunc. Ta mož se je izrazil v kavarni v nemškem jeziku napram trgovcu, katerega ime je na razpolago: «No, jaz in mi orjunci bi radi poznali ime onega sodnika, ki bi si upal obsoditi le enega našega člana radi razbijanja strojev v Cirilovi tiskarni.» — Torej tako daleč smo že, da se člani Orjune kot na Italijanskem drzno groziti sodniji, ki je bila edina doslej v Sloveniji še kolikor toliko objektivna. In mož, ki se drzne v javnem lokalu izustiti zgoraj omenjano grožnjo, bi naj bil odgojitelj naše mladine! Za to izjavo g. orjunca Jurdana bi se moralo zanimati državništvo, ker so priče na razpolago.

Javno vprašanje vodstvu mariborske policije. V Mariboru so med najslabšimi elementi trije bratje Jurkovič, od katerih sta posebej dva moralno pokvarjena individua, policiji gotovo znana po svojih dejanjih. Dalje je v Mariboru delomrzn, brezposelno podporo izrabljajoči Tretjak, znan tudi po svojem nastopu pri gostilničarju Božiču. Vsi ti ljudje jemljejo dobro ime primorskim Slovencem, so italijanski državljan, so seveda člani Orjune in po vseh predpisih spadajo pod izgon v svojo domovino. Prepričani smo, da policija dovolj pozna te elemente, zato vprašamo: zakaj ne vrši svoje dolžnosti. Preskrbeli bomo za informacije na višjih mestih mi, ako je prenemarna policijska oblast.

Novak, Kenda in podkupovanje. «Tabor» št. 31 hoče tako bolj na kraklo naša zadnja odkritja iz sveta spraviti, ko pravi: «To bodi smrdljivi «Straži» edini odgovor!» In če ta odgovor natančno prečitamo, potem vidimo, da isti pravzaprav naše namigljaje v celoti le potrjuje, tako da moramo res o kakem podkupovanju misliti. «Tabor» sicer pravi, da je «hotel» g. Kenda priob-

čiti odgovor, a da mu je »Tabor« to odsvetoval. Zakaj mu je odsvetoval, to že ve, ker bi bil mogoče s tem odgovorom več povedal, kakor smo mi namigavali. G. Novak pa sploh ni hotel odgovora priobčiti, on vtakne vse, kar mu kdo očita, v žep. Temu pa se mi niti ne čudimo, ker on je danes NSS, jutri pa JDS pristaš, kakor pač »interesi nas pridobitnih slojev« zahtevajo (ne njegovi, ne, tega sploh ne mislimo, Bog obvari, ne, ne!). Če pa je zašel g. Kenda »nadstrankarski tajnik« in orjunaš v to spufano demokratsko stranko, se pa prav nič ne čudimo. Mi ga poznamo še z Bleda, kako se je že tam po orjunaško obnašal ob priliki orlovskega izleta leta 1920. Če se ne motimo, je tudi zaslužen nagrado prejel. Vse, kakor moramo tudi »Orjuni« k tej pridobitvi čestitati, ker gliha vkup štrih. Edino je, čemur se čudimo, da »nadstrankarsko« slov. Obrtno društvo take ljudi v svoji sredi trpi. No, naj bo stvar, kakor že hoče, mi obrtniki ne spadamo v to družbo. Mi bomo že sami vedeli, katere ljudi moramo dne 18. marca voliti, mi bomo take može volili, ki so zmožni in bodo tudi znali res naše interese zastopati. Nikakor pa ne bomo umirajoči demokratski stranki z našimi glasovi pripomogli, da dr. Kukovec vsaj svoj količnik doseže, ker gre pri celi komediji vendar le za njega samega, nikakor pa ne za »obrotniškega kandidata Rebeka« (drugače tudi načelnik demokratske stranke za mariborsko oblast). Dr. Kukovec naj ne misli, da, ako je funkcionarje slov. Obrtnega društva za svojo fronto pridobil, da je tudi nas obrtnike pridobil. Mi vendar ne moremo v tem društvu včlanjeni biti, ki nam drugega ne nudi, kakor da nas hoče pri volitvah na kriva pota speljati. Mi se bomo čuvali in skrbeli za to, da ne bodo naši ljudje takih mož volili, ki naravnost proti našim interesom delajo. Poglejmo samo zakon proti draginji, ki nas obrtnike in trgovce po nedolžnem v zapor tira; pogledimo nadalje unikum zadnje stanovanjske naredbe itd. Vse to je delo teh brihtnih mladincov dr. Kukovca in dr. Žerjava, ki se že celo svojega pravega

imena bojijo in so se vsled tega v »napredno knečko-obrtno zvezo« prekrstili. Drugič še kaj več!

Srebrni jubilej. Naš vrli pristaš ter odbornik zveze tovarniškega delavstva Franc Vidmar in njegova žena Alojzija slavila sta zadnjo nedeljo, dne 10. februarja slovesnost 25 letnice vzglednega zakonskega življenja. Ganljiv cerkven obred je odpravil v predmestni farni cerkvi sv. Magdalene vlč. g. P. Živortnik. Na domu jubilarov se je zbralo precejšnje število gostov-prijateljev, ki so tekom prijetne zabave in dobre postrežbe se po prošnji in vabilu tov. Franca Lajh spomnili tudi naših revnih dijakov, ter darovali za »Dijaško večerjo« 160 kron. Jubilanta sama sta darovala 40 kron in gospodična Marija Šprager 40 K. Vrlima slavlencema želimo iz srca, da še krepka in čila doživita tudi svoj zlati jubilej.

Muzejsko društvo v Mariboru ima 25. februarja ob 10. uri dopoldne v manjši kazinski dvorani svoj občni zbor. Na dnevnem redu je odborovo poročilo o društvenem delovanju, volitev društvenega odbora in slučajnosti.

VII. ustanovni član MGA. Stavbeno podjetje inž. dr. Kasal, ki ima svojo podružnico tudi v Mariboru, je postalo z vplačano članarino 1000 dinarjev ustanovni član, po dosedanji vrsti sedmi ustanovnik Mariborske gradbene akcije.

Krivi stanovanjske bede. Mariborska Gradbena Akcija prične v petek, dne 16. februarja v dvorani Ljudske univerze svoja predavanja. Predavanja otvori društveni tajnik novinar Pirc o predmetu: krivi stanovanjske bede. ker bodo pravi krivi stanovanjske bede brezobzirno toda s stvarnimi argumenti demaskirani, obeta že prvo predavanje biti zanimivo tudi za one, ki ne občutijo stanovanjske bede. Začetek predavanja je ob pol 20 uri (pol 8. uri.)

Podstrešna stanovanja. Vedno številnejše deložacije in širjenje raznih zlih posledic vsled prenapolnjenih stanovanj je prisililo mnogo ljudi iz boljših slojev, da si za

silo pomagajo s stanovanji na podstrešjih. Maribor nudi dovolj prilike za taka stanovanja. Ne le v interesu strank, ki taka stanovanja iščejo, ampak tudi v interesu hišnih gospodarjev je, da izrabijo to priliko, ter se prijavijo v poslovnici Mar-Stana. Za taka nova stanovanja odpade vsak spor o najemini, ker morejo nanje reflektirati samo taki interesi, ki zmorejo nositi če ne vse, vsaj večji del stroškov za zgradbo takih stanovanj.

Naredno železničarsko glasbeno društvo »Drava«, ima dne 23. februarja ob 19. uri 30 v društvenih prostorih v Narodnem domu svoj redni občni zbor.

H. G. WELLS:

Zgodba o nevidnem človeku.

24
Naglo je stopil bliže, stegnil roko — in zadel ob nevide prse —

Plašno se je umaknil in lica so mu izpremenila barvo. »Bodite mirni! Ohranite mirne živce, Kemp! Za božjo voljo! Hudo sem potreben vaše pomoči! Stojte —!«

Nevidna roka ga je pograbila. Udaril je po njej.

»Kemp —!« je kričnil glas. »Kemp, ohranite mirno kril«

Močnejše ga je pograbila roka.

Divja želja, da bi se osvobodil trdih pesti, je grabila Kempa. Nevidna roka s povojem ga je prijala za ramo. Skušal se je otresti, pa nevidna moč ga je popadla, vzdignila in vrgla na posteljo.

Odprl je usta, da bi zakričal na pomoč. Posteljni prt se mu je zamašil v usta. Težko je ležala nevidna moč na njem, pa njegove roke so bile proste, branil se je in suval v nevidno telo, ki ga je tiščalo na posteljo.

»Poslušajte! — ali hočete?« je sopol nevidni in ga držal pod seboj, vkljub sunkom, ki jih je dobival pod rebra. »Pri Bogu, znoel bom, če ne boste mirni!«

Kemp se je še branil nekaj časa, nato pa je mirno obležal.

»Ako boste kričali, vam polomim kosti!« je grozil nevidni človek in mu vzel prt iz ust. »Jaz sem človek z nevidnim telesom. To ni neumnost in tudi ne prevara! Moje telo je zares nevidno. — In vaše pomoči potrebujem. Nič hudega vam nočem storiti, pa če se bode obnašali kakor zbesnel neumnež, moram biti nasilen. — Ali se me ne spominjate, Kemp —? Griffin sem, Griffin, vaš tovariš iz vseučilišča —!«

»Pustite me, da vstanem!« je rekel dr. Kemp. »Miren bom. In dovolite, da za trenutek sedem!«

Sedel je in si otipaval kosti.

»Griffin sem, iz vseučilišča. Naredil sem se nevidnega. Čisto navaden človek sem, — človek, ki ste ga dobro poznali, — pa nevidnega sem se naredil.«

»Griffin —?«

»Griffin! Vaš nekdanji tovariš, nekaj let za vami sem študiral. Ali se me spominjate? Širokoplečast človek, belih las in rdečkastih oči. Kemijo sem študiral in prvo darilo sem dobil.«

»Vse se mi meša —! Možgani so mi odpovedali —. Kaj ima vaša nevidnost opraviti z Griffinom?«

»Jaz sem Griffin!«

Kemp je pomišljal.

»Strašno —«, je odgovoril. »Kaj vraga se vam je zgodilo, da ste postali nevidni?«

»Nobena vragolija —. Kemičen proces, znanstven in razumljiv —.«

»Strašno —! Kako neki —?«

»Strašno je, zares! Ranjen sem, roka me boli, utrujen sem, zdelan. Veliki Bog! — Kemp, vi ste mož! Bodite pametni! Dajte mi jesti in piti in tule naj sedem!«

Kemp je strmel na povoj. Povoj se je premikal po zraku, stol se je dvignil, se približal postelji, se postavil na noge in se upognil za nekaj centimetrov pod nevidno težo.

Kemp si je mel oči in si otipaval kosti.

»To je hujše nego strahovi!« je dejal in se neumno nasmejal.

»Hvala Bogu! postali ste razsodni!«

»Ali pa neumen!« je odgovoril Kemp in vrtal s prsti po obeh.

»Dajte mi whiskyja! Polmrtev sem!«

»Tega nisem preveč čutil poprejele na postelji —! Kje ste? Ako stopim po sobi, bom trčil v vas! — Tamle? — Dobro! Whisky —? Tule je! Kam vam ga naj dam?«

Stol je zaškripal in Kemp je čutil, da mu je silil kozarec iz prstov. Branil se je ga izpustiti. Njegov nagon se je temu protivil. — Kozarec je šel po zraku in se ustavil nekaj čevljev nad sedalom.

V brezmejni osuplosti je strmel Kemp.

»To je — to mora biti hipnotizem! Sugerirali ste mi, da ste nevidni —!«

»Neumnost!«

»Strašno —!«

»Poslušajte!«

»Se to jutro sem si dokazoval, da je nevidnost —.«

»Pustiva vaše dokaze! — Jaz ginem od utrujenosti! Noči so hladne, posebno še za človeka brez obleke!«

(Dalje prihodnjič.)

Čebula domača

garant. zdrava debela v vrečah po 54 kg po Din. 4.— za kilogram priporoča 1-2 66

Hmelak & drug, Maribor, Slomškov trg 6.

KLOBUKE

ČEVLJE

1-15 65

PERILO

samozaveznice, dežne plašče, dežnike, torbice za trg, nahrbtnike i. t. d. v veliki izbiri nud najc n-j

IA OB LAH, MARIBOR, GLAVNI TRG 2

Veletrgovina z premogom in drvi na debelo na drobno

F. & A. UHER

Slovenska ul. 8 Telefon 344

CENIK:

2-10 55

PREMOG v vsaki množini na dom postavljen po Din. 32, 37, 42, 45-25 in 66 75 za 100 kg.

DRVA: bukova ela na dom postavljena Ia Din. 700, IIa Din. 625 za klastro.

BUKOVA REZANA 20 cm dolga na dom postavljena Ia Din. 50, IIa Din. 45 za meter.

MEHKA: 1 meter dolga vezaza (odpadki) Din. 0-27 za kg na dom postavljena.

Naročila se sprejmejo samo v pisarni v Slovenski ul. 8

Za težko vožnjo je na razpolago par konjev. Koroška cesta št. 26. 69

Čevljarskega učerica

sprejme tak j tvrdka Kohont, Maribor, Stritarjeva ulica št. 7. 1 3 71

Iščem mesarijo

v našem mestu, če mogoče, tudi gostilno. Ponudbe na upravo lista. 70

Prodajam

radi preselitve novo zidano hišo s 120 m² površine, v celoti opremljeno, dober oral emije tik d. ceste I a Baumgarner, Selnici ob Dravi št. 04 72

Kupim

vsako množino borov 5 m dolgih in 35 cm de elih. Pavel Ledišek, sodar, Gozdna ulica št. 6, Maribor. 5-6 61

Hiša

za eno obitelj, velika skladišča za trgovino z drvi, apnom, premogom in cementom, električna razsvetljava, vodovod, vse zidano l. 9-22, stavišče za dvonadstropno hišo. ves kompleks meri 890 m², leži blizu Glavnega trga v prometni ulici, sposobno za veliko delavnico, se proda. Kupec lahko takoj prisvame in se naseli. Cena 22.000 Din.; do 50.000 Din. o stane lahko vključeno. Posredovalci dobijo provizijo. Vprašati pri M. Grgič, Koroška c. 49, Maribor. 2-1 64

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10

Perje za postelje